

สรุปและพิสูจน์สมมุติฐาน

ในบทนี้จะเป็นการกล่าวโดยสรุปถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้อภิปรายไว้ในบทที่ ๔ โดยจะดำเนินการสรุปแยกเป็นส่วน ๆ ไปตั้งแต่ ข้อมูลส่วนตัว, สาเหตุของอุบัติเหตุ, การฝึกอบรม, การป้องกันอุบัติเหตุ, การจงใจด้านความปลอดภัย, การซ่อมบำรุง และความรับผิดชอบงานด้านความปลอดภัย เพื่อนำข้อสรุปเหล่านี้ไปเป็นข้อพิสูจน์สมมุติฐาน ๒ ข้อที่กล่าวไว้ในบทที่ ๑ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลส่วนตัว

ก. ฝ่ายบริหาร

ในกลุ่มที่ ๑ จะมีผู้บริหารให้สัมภาษณ์ ๑๐ รายซึ่งเป็นจำนวนร้อยละ ๕๒.๖๓ ของจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ฝ่ายบริหารทั้งหมด และเป็นเพศชายเกือบจะทั้งหมดคือมีเพศชายร้อยละ ๙๖.๓๖ (ตารางที่ ๒) ส่วนอายุของผู้บริหารกลุ่มที่ ๑ นี้ โดยเฉลี่ยแล้วจะมีอายุ ๓๓ ปี (ตารางที่ ๓) การศึกษาจะอยู่ในระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่คือร้อยละ ๙๖.๓๖ (ตารางที่ ๔) และการเรียนรู้งานด้านความปลอดภัยโดยมากจะมาจากประสบการณ์และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๒๕ และ ๒๑.๔๔ ตามลำดับ (ตารางที่ ๕) ผู้บริหารส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญต่องานด้านความปลอดภัยในการทำงานเท่า ๆ กับงานในด้านอื่น ๆ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๓๑.๔๔ (ตารางที่ ๖) จะเห็นว่าพื้นฐานของฝ่ายบริหารของสถานประกอบการในกลุ่มที่ ๑ ในด้านการศึกษา การเรียนรู้งานด้านความปลอดภัย และการให้ความสำคัญในงานด้านความปลอดภัย อยู่ในระดับดี

ในกลุ่มที่ ๒ มีผู้บริหารให้สัมภาษณ์ ๕ รายซึ่งเป็นร้อยละ ๙๖.๓๖ ของจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ฝ่ายบริหารทั้งหมด มีเพศชายเป็นสองเท่าของเพศหญิงคือมีเพศชายร้อยละ ๓๑.๔๔ เพศหญิงร้อยละ ๑๔.๖๓ (ตารางที่ ๒) อายุของผู้บริหารโดยเฉลี่ยจะเท่ากับ ๒๘.๕๖ ปี การศึกษาจะอยู่ในระดับปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรีลงไปเกือบจะเท่ากันคือในระดับปริญญาตรีร้อยละ ๒๖.๓๖ และต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ ๒๑.๐๔ (ตารางที่ ๔) การเรียนรู้งานด้านความปลอดภัยจะมาจากประสบการณ์เป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๑๓ (ตารางที่ ๕) และผู้บริหารส่วนมากจะให้ความสำคัญ

สำคัญของงานด้านความปลอดภัยในการทำงานนอกโรงงานในท่านอื่น ๆ ซึ่งจัดเป็นร้อยละ ๕๒.๐๐ (ตารางที่ ๖) จะเห็นได้ว่าฝ่ายบริหารของสภาประกอบกิจการในกลุ่มที่ ๒ ในงานการศึกษา การเรียนรู้งานด้านความปลอดภัยและการให้ความสำคัญในงานด้านความปลอดภัย ยังไม่เต็มักเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ ๑

๒. ฝ่ายคนงาน

ในกลุ่มที่ ๑ มีคนงานผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น ๑๐๑ รายหรือร้อยละ ๕๑.๓๑ ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ส่วนใหญ่จะเป็นเพศชายคือเป็นร้อยละ ๙๔.๐๖ (ตารางที่ ๕๐) และจะมีอายุอยู่ระหว่าง ๑ - ๒๕ ปีมากที่สุด (ตารางที่ ๕๑) การศึกษาจะอยู่ในระดับประถมศึกษามากที่สุด ซึ่งเป็นประถมศึกษาตอนต้นร้อยละ ๑๓.๐๖ ประถมศึกษาตอนปลายร้อยละ ๘.๘๑ (ตารางที่ ๕๒) จะเห็นได้ว่าคนงานส่วนมากเป็นเพศชาย อายุและประสบการณ์น้อยและการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา

ในกลุ่มที่ ๒ มีคนงานผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น ๑๓๐ รายหรือร้อยละ ๕๒.๖๓ ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิงคือร้อยละ ๕๐.๐๘ (ตารางที่ ๕๐) และมีอายุอยู่ในช่วง ๑ - ๒๕ ปีมากที่สุด (ตารางที่ ๕๑) การศึกษาจะอยู่ในระดับประถมศึกษาแล้วคือประถมศึกษาตอนต้นร้อยละ ๒๖.๙๒ ประถมศึกษาตอนปลายร้อยละ ๘.๓๑ (ตารางที่ ๕๒) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าคนงานในกลุ่มที่ ๒ นี้ส่วนมากจะเป็นเพศหญิง อายุและประสบการณ์น้อย และการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา เช่นเดียวกับกลุ่มที่ ๑

จากข้อมูลส่วนตัวของฝ่ายบริหารและฝ่ายคนงานนี้ทำให้เห็นได้ว่าการบริหารงานด้านความปลอดภัยนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ง่ายนัก เพราะฝ่ายบริหารจะต้องเกี่ยวข้องกับคนงานที่มีอายุ ประสบการณ์และการศึกษาน้อย ดังนั้นฝ่ายบริหารจะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ และควรรใช้เทคนิคการบริหารงานด้านความปลอดภัยต่าง ๆ เข้าช่วยเพื่อให้งานด้านความปลอดภัยมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น เช่น จัดฝึกอบรมด้านความปลอดภัยขึ้นโดยเฉพาะ การฝึกอบรม การจูงใจด้านความปลอดภัย เป็นต้น ขณะเดียวกันภายในองค์กรก็ต้องจัดระบบป้องกันอุบัติเหตุและสภาพการทำงานไม่ปลอดภัยอยู่เสมอด้วย ซึ่งการจะดำเนินงานดังกล่าวนี้ได้ผลดีนั้น จะต้องศึกษาถึงสาเหตุอันอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุภายในองค์กรเสียก่อน ซึ่งสรุปรายละเอียดไว้ในหัวข้อต่อไป

สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ

๓. กลุ่มที่ ๑

จากการสัมภาษณ์ฝ่ายบริหาร ๑๐ รายหรือร้อยละ ๕๒.๖๓ ของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด และสอบถามฝ่ายแรงงาน ๑๑ รายหรือร้อยละ ๕๑.๓๖ ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด พบว่าความถี่ของทั้งสองฝ่ายเกี่ยวกับสาเหตุของอุบัติเหตุเป็นไปในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ มีสาเหตุมาจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยมาเป็นอันดับแรก รองลงไปคือสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย ส่วนอุบัติเหตุที่ป้องกันไม่ได้จริง ๆ นั้นไม่ปรากฏ (ตารางที่ ๑ และ ๕๔) ซึ่งสรุปรายละเอียดของแต่ละสาเหตุได้ดังนี้

๑. สาเหตุโดยตรงของอุบัติเหตุ (Direct Accident)

ก. การกระทำที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe Act)

ฝ่ายบริหารร้อยละ ๕๐.๕๐ แสดงความคิดเห็นว่าสาเหตุของอุบัติเหตุส่วนใหญ่มาจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยของคนงานเอง (ตารางที่ ๑) ซึ่งสอดคล้องกับความถี่ของฝ่ายแรงงานที่คิดว่าสาเหตุส่วนใหญ่จะมาจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยซึ่งมีจำนวนร้อยละ ๑๔.๕๔ (ตารางที่ ๕๔) และการกระทำที่ไม่ปลอดภัยที่สำคัญ ๆ ได้แก่

- หยอกล้อกับเล่นในขณะที่ปฏิบัติงาน ร้อยละ ๑๐.๐๐ (ตารางที่ ๔)
- ไม่หยุดเครื่องจักรขณะซ่อมหรือทำความสะอาด ร้อยละ ๒.๑๕ (ตารางที่ ๔)
- ไม่ใช้เครื่องป้องกันอันตรายทั้ง ๆ ที่ฝ่ายนายจ้างได้จัดเตรียมไว้ให้อย่างเพียงพอแล้ว

ซึ่งจากตารางที่ ๕ จะเห็นได้ว่าฝ่ายบริหารทั้ง ๑๐ รายตอบว่า ได้จัดหาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายไว้ อย่างพอเพียงแล้วและในตารางที่ ๕๔ ฝ่ายคนงานก็ให้ความเห็นว่าฝ่ายบริหารได้จัดหาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายไว้เพียงพอแล้วเช่นกันซึ่งมีถึงร้อยละ ๒๖.๓๖ จากจำนวนงานผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นร้อยละ ๕๑.๓๖ อย่างไรก็ตามยังมีคนงานอีกกลุ่มหนึ่ง ที่ไม่ยอมใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ถึงตารางที่ ๕ จะมีอยู่ร้อยละ ๒.๑๕ และจากตารางที่ ๕๔ ร้อยละ ๖.๘๘ การที่คนงานไม่ใช้เครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่ทางฝ่ายบริหารจัดเตรียมไว้ให้นั้นเป็นเพราะสาเหตุส่วนใหญ่ถึง ๓ อันดับคือ นายจ้างไม่ใส่ใจถึงความจำเป็นที่ต้องใช้และประโยชน์ที่จะได้รับร้อยละ ๔.๑๔ ไม่ใช้เพราะเกิดความอึดอัดรำคาญร้อยละ ๖.๘๘ และถือว่าเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานร้อยละ ๒.๑๑ (ตารางที่ ๕๖)

ข) สภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe Condition)

สาเหตุของอุบัติเหตุรองลงมาจากการทำงานที่ไม่ปลอดภัยก็คือ สภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งมีฝ่ายบริหารร้อยละ ๕.๕๕ (ตารางที่ ๑) และฝ่ายคนงานร้อยละ ๑๔.๒๖

(ตารางที่ ๔๔) ที่ให้ความเห็นว่าสาเหตุของอุบัติเหตุมาจากสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งเป็นสาเหตุอันตรองลงมา และสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัยส่วนใหญ่คือ

- สภาพที่ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย เช่นมีสิ่งของเกะกะอยู่ตามพื้นมีจำนวน ร้อยละ ๔ (ตารางที่ ๔)

- เสี่ยงดังมากไปร้อยละ ๑.๖๑ (ตารางที่ ๔๑)

- กลิ่นเหม็นร้อยละ ๔.๑๐ (ตารางที่ ๔๑)

- สารเคมีร้อยละ ๑๑.๑๔ (ตารางที่ ๔๑)

- ฝุ่นมากร้อยละ ๔.๕๑ (ตารางที่ ๔๑)

- อุณหภูมิที่สูงเกินไปร้อยละ ๒.๘๘ (ตารางที่ ๔๑) เป็นต้น

๒. สาเหตุที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดอุบัติเหตุ (Indirect Accident)

ก) การตรวจตราดูแลเกี่ยวกับการกระทำที่ไม่ปลอดภัย เช่น

- คนงานไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการใช้เครื่องจักรเครื่องมือ ที่ถูกต้อง จำนวนร้อยละ ๒.๑๔ (ตารางที่ ๔)

ข) สภาวะทางด้านจิตใจของคนงาน (Psychological Factors) เช่น

- ประมาทเลินเล่อ ร้อยละ ๒๒.๒๒ (ตารางที่ ๔)

- ไม่ยึดถือคำห้ามเตือน ร้อยละ ๒.๑๔ (ตารางที่ ๔)

- การมีจิตใจไม่ปกติเนื่องจากมีปัญหส่วนตัวไม่มี

ค) สภาวะทางด้านร่างกายของบุคคล (Physiological Factor) เช่น

- สภาพร่างกายไม่พร้อมที่จะปฏิบัติงานได้แก่ อ่อนเพลีย, ว่างนอน, เมาสู่รา เป็นต้น ซึ่งมีร้อยละ ๒.๑๔ (ตารางที่ ๔)

๒. กลุ่มที่ ๒

จากการสัมภาษณ์ฝ่ายบริหาร ๔ รายหรือร้อยละ ๔๑.๑๑ ของผู้ให้สัมภาษณ์ฝ่ายบริหารทั้งหมดและสอบถามคนงาน ๑๓๐ รายหรือร้อยละ ๕๒.๖๓ ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด พบว่าสาเหตุของอุบัติเหตุมีดังนี้

๑. สาเหตุโดยตรงของอุบัติเหตุ (Direct Accident)

ก) การกระทำที่ไม่ปลอดภัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นจะพบว่าฝ่ายนายจ้างร้อยละ ๒๖.๒ (ตารางที่ ๑) และฝ่ายคนงานร้อยละ ๑๔.๓ (ตารางที่ ๔๔) มีความเห็นสอดคล้องกัน กล่าวคือ คิดว่าสาเหตุของอุบัติเหตุส่วนใหญ่จะมาจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยของคนงานเอง ซึ่งลักษณะของการกระทำที่ไม่ปลอดภัยที่สำคัญ ๆ มี

- ไม่หยุดเครื่องจักรขณะซ่อมหรือทำความสะอาดร้อยละ ๔.๔๔ (ตารางที่ ๔)
- หยอกล้อกันเล่นในขณะที่ปฏิบัติงานร้อยละ ๒.๑๕ (ตารางที่ ๔)
- ไม่ยอมใช้เครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ที่ทางสถานประกอบการจัดเตรียมไว้ให้ร้อยละ ๒.๑๕ (ตารางที่ ๔) เป็นต้น

ข) สภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe Condition)

สาเหตุของอุบัติเหตุที่รองลงมาจากกระทำที่ไม่ปลอดภัยก็คือ สภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งมีฝ่ายบริหารร้อยละ ๑๓.๖๓ (ตารางที่ ๑) และฝ่ายคนงานร้อยละ ๑๓.๓๕ (ตารางที่ ๔๔) ที่คิดว่าสาเหตุของอุบัติเหตุมาจากสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งเป็นสาเหตุอันดับรองลงมา สภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัยที่สำคัญ ๆ คือ

- เสียงดังมากไปร้อยละ ๑๔.๐๒ (ตารางที่ ๕๑)
- อุณหภูมิสูงเกินไปร้อยละ ๑๒.๑๖ (ตารางที่ ๕๑)
- ฝุ่นมากร้อยละ ๕.๑๖ (ตารางที่ ๕๑)
- ความสั่นสะเทือนของเครื่องจักรร้อยละ ๓.๒๖ (ตารางที่ ๕๑)
- ไม่จัดหาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้เพียงพอร้อยละ ๕ (ตารางที่ ๕) และจากตารางที่ ๔๔ ร้อยละ ๔๐.๕๐ ซึ่งเป็นข้อมูลที่สอดคล้องกันทั้งฝ่ายคนงานและฝ่ายบริหาร ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสถานประกอบการในกลุ่มที่ ๒ นี้ ยังจัดหาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลไว้ไม่เพียงพอ

๒. สาเหตุที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดอุบัติเหตุ (Indirect Accident)

ก) การตรวจตราดูแลเกี่ยวกับการกระทำที่ไม่ปลอดภัย เช่น

- คนงานไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการใช้เครื่องจักรเครื่องมือ ที่ถูกต้อง ร้อยละ ๕.๔๔ (ตารางที่ ๕)

ข) สภาวะทางจิตใจของคนงาน (Psychological Factors) เช่น

- ความประมาทเลินเล่อ ร้อยละ ๑๓.๘๘ (ตารางที่ ๔)
- ไร้ชีวิตค่อล้าหายเดือน ร้อยละ ๒.๑๕ (ตารางที่ ๔)

ค) สภาวะทางกายของบุคคล (Physiological Factors) เช่น

- สภาวะร่างกายไม่พร้อมที่จะปฏิบัติงาน ไทแก อ่อนเพลีย ง่วงนอน เมลา-
ตุรา ร้อยละ ๘.๓๓ (ตารางที่ ๔)

เป็นที่น่าสังเกตว่าความกังวลของคนงานและฝ่ายคนงานต่อสาเหตุของอุบัติเหตุ นั้น ปรากฏว่าไม่มีฝ่ายบริหารผู้ใดเลยที่ตอบว่าสาเหตุของอุบัติเหตุมาจาก อุบัติเหตุป้องกันไม่ได้อันใด ๆ แต่ฝ่ายคนงานกลับตอบว่ามีสาเหตุมาจากอุบัติเหตุป้องกันไม่ได้อันใด ๆ มากถึงร้อยละ ๒๓.๒๘ (ตารางที่ ๔๔) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าฝ่ายคนงานยังไม่เข้าใจว่า "อุบัติเหตุเป็นสิ่งที่ป้องกันได้" ทั้งนี้เป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารที่จะต้องฝึกอบรมและให้ความรู้แก่คนงาน เพื่อให้เข้าใจในเรื่องความปลอดภัยให้ดียิ่งขึ้นกว่านี้ จากที่กล่าวมาข้างต้นจะพบว่าสาเหตุของอุบัติเหตุส่วนใหญ่จะมาจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยของคนงานเอง เช่น หยอกก้อกันเล่นในขณะที่ปฏิบัติงาน ช้อนเครื่องจักรที่กำลังหมุนอยู่ ไม่ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่จัดเตรียมไว้, ประมาทเลินเล่อ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถแก้ไขได้ถ้าฝ่ายบริหารได้ให้ความรู้หรือจัดฝึกอบรมที่ถูกต้องให้แก่ฝ่ายคนงาน

การฝึกอบรม

จากการวิเคราะห์ของมูลข้างต้นสามารถสรุปลักษณะการบริหารงานด้านฝึกอบรมของสถานประกอบการต่าง ๆ ได้ดังนี้

- สถานประกอบการส่วนใหญ่จัดให้มีการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยให้แก่คนงาน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๕๒.๖๓ (ตารางที่ ๑๒) โดยเป้าหมายของการฝึกอบรมคือต้องการสอนให้คนงาน รู้จักวิธีการทำงานที่ถูกต้องและปลอดภัยมากกว่า สอนให้คนงานเกิดสำนึกสำนึกในการรู้จักระวังภัยว่าอะไรควรทำและไม่ควรทำเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายด้วยตนเอง (ตารางที่ ๑๓) ส่วนใหญ่จะจัดฝึกอบรมให้แก่คนงานใหม่ คนงานใหม่และคนงานเก่าเป็นระยะ ๆ เพื่อเป็นการทบทวนอยู่เสมอ (ตารางที่ ๑๔) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนงานที่ประสบอันตรายส่วนใหญ่จะเป็นทั้งคนงานเก่าและคนงานใหม่อย่างละเท่า ๆ กัน คืออย่างละร้อยละ ๑๖.๐๓ (ตารางที่ ๑๑) ซึ่งในการอบรมจะกระทำกันมีครั้ง (ตารางที่ ๑๕) และวิธีการฝึกอบรมที่ใช้กันมากที่สุดคือการเข้าห้องฝึกอบรม โดยใช้อุปกรณ์เข้าช่วยในการฝึกอบรมด้วย (ตารางที่ ๑๖, ๑๗) อุปกรณ์ที่ใช้มักจะเป็นของจริงที่ใช้ในการผลิต สำหรับ

อุปกรณ์ ๑ เช่น แผนภาพ สไลด์ ภาพยนต์ วีดิโอเทป มีบ้างแต่เป็นส่วนน้อย(ตารางที่ ๑๔) และจากการสอบถามคนงานพบว่าส่วนใหญ่จะได้รับการฝึกอบรมมาจากทางสถานประกอบการ โดยมี ถึงร้อยละ ๔๓.๔๔ (ตารางที่ ๔๔) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ฝ่ายบริหาร ใน จำนวนร้อยละ ๔๐.๔๐ ทิศว่าความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมนั้น นำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้มาก และนำไปใช้ใต้วงร้อยละ ๔๓.๐๔ (ตารางที่ ๔๐)

ในเรื่องของการฝึกอบรมมีสิ่งหนึ่งที่นาสังเกตคือความแตกต่างในการจัดฝึกอบรมเพื่อ ความปลอดภัยแก่คนงานในกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ดังจะเห็นได้จากในตารางที่ ๑๒ และ ๔๔ ซึ่ง เป็นข้อมูลจากฝ่ายบริหารและฝ่ายคนงาน จะพบว่าสถานประกอบการในกลุ่มที่ ๑ จัดฝึกอบรมเพื่อ ความปลอดภัยให้แก่คนงานมากกว่ากลุ่มที่ ๒ อยู่มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานประกอบการใน กลุ่มที่ ๑ มีลักษณะงานที่เป็อันตรายมากกว่าสถานประกอบการในกลุ่มที่ ๒ ดังตารางที่ ๑๐ ซึ่งขอ แสดงให้เห็นว่า งานที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพร่างกายของคนงานในกลุ่มที่ ๑ ส่วนใหญ่จะเป็น พวกที่เกี่ยวข้องกับการผลิตวัตถุหรือสารเคมีซึ่งมีร้อยละ ๓๖ รองลงไปเป็นพวกฝุ่นและพวกวัตถุหรือ สารไวไฟ ซึ่งมีร้อยละ ๑๒ และ ๔ ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มที่ ๒ จะเกี่ยวข้องกับสภาวะแวดล้อม เป็นส่วนใหญ่ เช่น ความร้อนจัด และฝุ่นที่อาจเป็นอันตราย ซึ่งมีร้อยละ ๔ และ ๔ ตามลำดับ จึง เป็นเหตุให้สถานประกอบการในกลุ่มที่ ๑ สนใจฝึกอบรมคนงานมากกว่าสถานประกอบการในกลุ่มที่ ๒ อยู่มาก อย่างไรก็ตาม ฝ่ายบริหารในกลุ่มที่ ๒ นี้ น่าจะให้ความสนใจมากขึ้นเพราะการฝึ กอบรมจะเป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น และการสำรวจพบว่าคนงานส่วนใหญ่ ต้องการให้ทางสถานประกอบการจัดฝึกอบรมขึ้น ดังจะเห็นได้จากตารางที่ ๔๒ ซึ่งมีคนงานถึง ร้อยละ ๔๔.๐๔ ที่ต้องการให้ทางสถานประกอบการจัดฝึกอบรม ในจำนวนนี้เป็นความต้องการ ของคนงานในกลุ่มที่ ๒ ถึงร้อยละ ๑๒.๑๐ มีเพียงร้อยละ ๑.๑๕ เท่านั้นที่ไม่ต้องการ ซึ่งเป็น จำนวนที่น้อยมาก สำหรับเรื่องของคนงานต้องการให้ฝึกอบรมนั้น จะเป็นเรื่องของการใช้เครื่องมือ เครื่องจักรในการทำงานร้อยละ ๓๑.๐๔ วิธีการปฏิบัติงานที่หลีกเลี่ยงอันตรายร้อยละ ๒๔.๒๓ และสิ่งต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดอันตรายและวิธีป้องกันร้อยละ ๓๔.๖๑ และอื่น ๆ เช่นการปฐมพยาบาล การดับเพลิง ร้อยละ ๖.๐๔ (ตารางที่ ๔๓)

การฝึกอบรมของสถานประกอบการต่าง ๆ ยังมีข้อบกพร่องอยู่บางประการคือ ขาดหลัก การในการฝึกอบรมที่ดี ดังจะเห็นได้จากตารางที่ ๑๔ ซึ่งแสดงถึงขั้นตอนในการฝึกอบรม จะพบ ว่าสถานประกอบการส่วนใหญ่ยังไม่มียุ้ขั้นตอนของการวิเคราะห์ก่อนงานก่อนเข้ารับการฝึกอบรม เตรียม หลักสูตรการฝึกอบรม เตรียมบุคลากรผู้ฝึกอบรม และการประเมินผลการฝึกอบรม ส่วนใหญ่จะ

มุ่งให้การเตรียมอุปกรณ์การสอน ที่จะใช้ในการฝึกอบรมเท่านั้น

การฝึกอบรมโดยขาดการเตรียมการที่ดี เช่นนี้ จะทำให้การฝึกอบรมไม่ได้อะไรเท่าที่ควร
ดังจะเห็นได้จากตารางที่ ๒๐ ซึ่งแสดงถึงหลักสูตรที่ฝ่ายบริหารจัดฝึกอบรมให้ซึ่งมี

- การแนะนำวิธีการใช้เครื่องมือเครื่องจักรที่ถูกต้อง ร้อยละ ๑๐๐
- การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ร้อยละ ๗๖.๗๖
- วิธีการปฏิบัติงานที่หลีกเลี่ยงอันตรายร้อยละ ๕๐.๕๐
- การป้องกันเพลิงไหม้ร้อยละ ๕๐.๕๐
- สิ่งต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายและการป้องกันอันตรายในการทำงาน ร้อยละ ๕๐.๕๐

แต่จากการสอบถามผ่านคนงานถึงความรู้อันที่ได้รับจากการฝึกอบรมในเรื่องเหล่านี้ พบว่า
ความรู้อันได้รับนั้นเมื่อถรร้อยละที่ค่อนข้างต่ำมากดังนี้ (ตารางที่ ๕๐)

- แนะนำวิธีการใช้เครื่องมือเครื่องจักรที่ถูกต้องและปลอดภัย ร้อยละ ๒๕.๐๓
- การปฐมพยาบาลเบื้องต้นร้อยละ ๑๐.๖๐
- วิธีการปฏิบัติงานที่หลีกเลี่ยงอันตราย ร้อยละ ๑๑.๕๒
- การป้องกันเพลิงไหม้ร้อยละ ๓๑.๘๑
- สิ่งต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายและการป้องกันอันตรายในการทำงาน ร้อยละ ๑๔.๑๔

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทางสภาประกอบการศึกษาหลักสูตรการฝึกอบรมที่จัดทำคือไม่ได้
จัดเตรียมหลักสูตรให้รัดกุมเหมาะสมกับคนงาน ซึ่งตามปกติก่อนจะฝึกอบรมควรที่จะพิจารณาดูพื้นฐาน
ของงานแต่ละคนเพื่อแบ่งกลุ่มและจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับคนและเวลา ในด้านบุคลากรผู้ฝึ
อบรมสภาประกอบการศึกษาส่วนใหญ่จะให้หัวหน้างานเป็นผู้สอนหรือฝึกอบรมให้ ซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่ง
ทำให้คนงานไม่สนใจเท่าที่ควร ตรงข้ามถ้าให้ผู้บริหารในระดับกลางหรือระดับสูง หรือบุคคลจาก
ภายนอกมาอบรมให้คนงานจะทำให้คนงานสนใจมากขึ้น นอกจากนี้อาจเป็นเพราะเป้าหมายของ
การฝึกอบรมอยู่ที่การสอนให้คนงานรู้จักวิธีการทำงานที่ถูกต้องมากกว่าที่จะสอนให้คนงานเกิดสำนึก
สำคัญในการรู้จักระวังภัยว่าอะไรควรทำและไม่ควรทำ เพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายด้วยตนเอง ดังจะ
เห็นได้จากอัตราร้อยละของการแนะนำวิธีการใช้เครื่องมือเครื่องจักรที่ถูกต้องและปลอดภัย จะมี
อยู่ ๒๕.๐๓ ซึ่งเป็นอันตรายร้อยละที่สูงที่สุด อันแสดงให้เห็นว่าในการฝึกอบรมจะมุ่งที่การใช้เครื่อง
มือเครื่องจักรที่ถูกต้องเพื่อให้ได้ผลผลิตสูงตามมาตรฐานที่กำหนดไว้เท่านั้น มิได้เน้นถึงเหตุและผล
อันอาจก่อให้เกิดอันตรายกับคนงานอย่างแท้จริง ซึ่งที่จริงแล้วเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเน้นให้คนงานเข้า
ใจ เพราะคนงานเข้าใจแล้วจะได้รู้จักระวังภัยได้ด้วยตนเอง ก็รู้อะไรควรหรือไม่ควรทำใน
สถานการณ์นั้น ๆ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าสภาประกอบการศึกษา ยังขาดหลักสูตรการฝึกอบรมที่เน้นเอง

การป้องกันอุบัติเหตุ

จากตารางที่ ๒๑ สรุปได้ว่าสถานประกอบการต่าง ๆ มีการป้องกันอุบัติเหตุในเรื่องต่อไปนี้ คือ การออกกฎข้อบังคับในการทำงาน การจัดทำมาตรฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานแต่ละชนิด การตรวจสอบสภาพร่างกายของพนักงานก่อนเข้าทำงานในกิจการ การตรวจสอบการทำงานของพนักงาน ให้เป็นไปตามกฎข้อบังคับและมาตรฐานที่ตั้งไว้ มีระบบป้องกันอัคคีภัย มีการป้องกันอันตรายจากเครื่องจักรกลและ จัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลไว้ให้เพียงพอซึ่งคิดเป็นอัตราร้อยละ ๑๐๐, ๑๐๐, ๖๘.๘๒, ๑๐๐, ๑๐๐, ๑๐๐ และ ๘๘.๘๘ ตามลำดับ

สำหรับการป้องกันอุบัติเหตุที่ทางสภาประกอบการควรจัดทำแต่ส่วนใหญ่ยังมีได้ดำเนินการก็คือ การตรวจร่างกายของพนักงานเป็นระยะ ๆ หลังเข้าทำงานแล้ว ซึ่งมีเพียงร้อยละ ๘๖.๓๖ การลงโทษที่นอกเหนือจากการเตือนควรวางจากพนักงานผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบความปลอดภัย ซึ่งมีเพียงร้อยละ ๘๒.๑๑ การวิเคราะห์หาสาเหตุเมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้นทุก ๆ ครั้งมีเพียงร้อยละ ๘๒.๑๑ การตรวจสอบเครื่องมือและอุปกรณ์ทุกครั้งที่ปฏิบัติงานมีเพียงร้อยละ ๓๖.๘๘ การจัดทำสถิติหรือจดบันทึกเกี่ยวกับอุบัติเหตุมีเพียงร้อยละ ๒๐.๐๖ และการจัดทำหนังสือคู่มือกฎข้อบังคับว่าด้วยความปลอดภัยในการทำงานมีเพียงร้อยละ ๒๖.๓๖ เท่านั้น

จากการสอบถามพนักงานจำนวนทั้งสิ้น ๒๘๗ ราย ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุเพิ่มเติม ซึ่งมีข้อสนับสนุนและขัดแย้งดังนี้คือ ในเรื่องของการตรวจร่างกายให้แกพนักงานเป็นระยะ ๆ หลังเข้าทำงานแล้ว ปรากฏว่าพนักงานจำนวนร้อยละ ๖๗.๒๐ ตอบว่าทางสภาประกอบการไม่เคยจัดตรวจสอบสภาพร่างกายให้ มีเพียงร้อยละ ๓๒.๐๘ เท่านั้น ที่ทางสภาประกอบการจัดตรวจสอบสภาพร่างกายให้ (ตารางที่ ๔๔) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่แล้วยังไม่มีการตรวจสอบสภาพร่างกายให้แกพนักงานภายหลังที่ได้เข้าทำงานกับทางสภาประกอบการแล้ว ซึ่งเป็นข้อมูลที่สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ฝ่ายบริหาร ทำให้ยืนยันได้ว่าสภาประกอบการส่วนใหญ่ ขาดการป้องกันอุบัติเหตุในเรื่องนี้อยู่จริง

สำหรับการจัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลนั้นจะพบว่าได้ข้อมูลที่ขัดแย้งกันระหว่างฝ่ายบริหารกับพนักงาน กล่าวคือ มีพนักงานร้อยละ ๖๐.๘๔ ตอบว่าฝ่ายบริหาร จัดหาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลไว้ให้ไม่เพียงพอต่อความต้องการ มีเพียงร้อยละ ๓๖.๖๘ เท่านั้น ที่ตอบว่าเพียงพอ (ตารางที่ ๔๕) ในขณะที่ฝ่ายบริหารเกือบจะทั้งหมดตอบว่าได้จัดไว้ให้เพียงพอแล้ว สำหรับในเรื่องนี้ น่าที่จะเชื่อข้อมูลจากทางฝ่ายพนักงานมากกว่า เพราะจากการสังเกตการณ์ในขณะออกเก็บข้อมูล ผู้วิจัยพบว่าในสภาประกอบการบางแห่ง พนักงานบางคนไม่ได้ใช้เครื่องป้องกันอันตรายส่วน

บุคคลในระหว่างปฏิบัติงาน ในขณะที่เพื่อนร่วมงานคนอื่น ๆ ในแผนกเดียวกันใช้ เช่นในแผนกที่ต้องทำงานกับพื้นที่น้ำเปียกชั่วนอกเวลา ผู้วิจัยพบว่าคนงานบางคนใส่รองเท้าหนังหุ้มส้นซึ่งเป็นการถูกต้อง แต่บางคนก็ใส่รองเท้าฟองน้ำซึ่งอาจสันเป็นอันตรายได้ ในบางสถานประกอบการผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าไปดูที่เก็บรักษาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล เช่น รองเท้าหนังหุ้มส้น ถูกมียางและผ้ากันเปื้อนของกนงาน ซึ่งลองตรวจนับปรากฏว่ายังมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนคนงานที่ทำงานอยู่ในขณะนั้น ดังนั้นในเรื่องอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลนั้นยังมีไม่พอเพียง

ในเรื่องของการป้องกันอุบัติเหตุอันจึงถือได้ว่าสถานประกอบการต่างๆ ในนิคมอุตสาหกรรมบางปูยังขาดระบบการป้องกันอุบัติเหตุอยู่ในเรื่อง การตรวจร่างกายให้แก่คนงานเป็นระยะ ๆ หลังเข้าทำงานแล้ว การจัดให้มีการลงโทษคนงานผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบความปลอดภัย นอกเหนือไปจากการเตือนด้วยวาจา การวิเคราะห์หาสาเหตุเมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้นทุกครั้ง การตรวจสอบเครื่องมือและอุปกรณ์ทุกครั้งก่อนปฏิบัติงาน การจัดทำสถิติเปรียบเทียบเกี่ยวกับอุบัติเหตุ การจัดทำหนังสือคู่มือกฎข้อบังคับว่าด้วยความปลอดภัยในการทำงาน และการจัดให้มีการฝึกอบรมป้องกันอันตรายส่วนบุคคล อย่างพอเพียง ซึ่งมีอยู่ถึง ๑ รายการ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าสถานประกอบการต่าง ๆ ในนิคมอุตสาหกรรมบางปูยังขาดการป้องกันอุบัติเหตุที่ตนเอง

การสนใจคนงานด้านความปลอดภัยในการทำงาน

การบริหารงานด้านความปลอดภัยนั้น สิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญมากซึ่งฝ่ายบริหารไม่ควรละเลยก็คือเรื่องของการสนใจ ซึ่งกระทำโดยหลายวิธีด้วยกัน เช่น การจัดนิทรรศการความปลอดภัย การมีบอร์ดติดข่าวสารด้านความปลอดภัย มีคำขวัญเตือนใจคนงานด้านความปลอดภัย การให้รางวัลหรือยกย่องชมเชยแก่คนงานผู้ปฏิบัติงานที่ถูกต้องและปลอดภัย หรือการให้ป้ายสัญลักษณ์เตือนภัยต่าง ๆ เป็นต้น จากการสำรวจพบว่าสถานประกอบการส่วนใหญ่ จะมีเฉพาะป้ายสัญลักษณ์เตือนภัยติดตั้งไว้ในบริเวณที่อันตรายเท่านั้น โดยไม่มีการสนใจโดยวิธีอื่น ๆ เลย ดังจะเห็นได้จากตารางที่ ๒๖ ปรากฏว่ามีสถานประกอบการร้อยละ ๖๔.๕๒ ที่มีป้ายสัญลักษณ์เตือนภัยติดตั้งไว้ในบริเวณที่อันตราย มีเพียงร้อยละ ๓๓.๕๘ เท่านั้นที่ตอบว่าไม่มีซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลฝ่ายคนงานในตารางที่ ๕๑ ซึ่งปรากฏว่าคนงานร้อยละ ๖๓.๑๖ ตอบว่าทางสถานประกอบการจัดให้มีป้ายสัญลักษณ์เตือนภัยในบริเวณที่อันตราย มีเพียงร้อยละ ๓๔.๖๓ เท่านั้นที่ตอบว่าไม่มี แต่อย่างไรก็ตามการส่งเสริมความปลอดภัยโดยใช้การสนใจวิธีอื่นนั้นยังถูกละเลยหรือมองข้ามความสำคัญไป เช่น การมีข้อความหรือคำขวัญเตือนใจในกานความปลอดภัย บอร์ดติดข่าวสารด้านความปลอดภัย เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ฝ่ายบริหารไม่ควรละเลย เนื่องจากเป็นวิธีหนึ่งที่จะให้ความรู้ด้านความปลอดภัยแก่

คนงานอย่างใดคนหนึ่งโดยที่คนพูดคำ ดังจะเห็นได้จากตารางที่ ๒๕ ปรากฏว่าสภาประกอบกร ร้อยละ ๖๓.๑๖ ที่ตอบว่าทางสภาประกอบกรไม่เคยส่งเสริมงานด้านความปลอดภัยมีเพียงร้อยละ ๓๖.๘๔ เท่านั้น ที่ตอบว่ามีการส่งเสริมงานด้านนี้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลฝ่ายคนงานในตารางที่ ๘๖ กล่าวคือ มีคนงานร้อยละ ๖๓.๘๖ ที่ตอบว่า ทางสภาประกอบกรไม่มีการส่งเสริมงานด้านความปลอดภัยโดยจัดให้มีบอร์ด ข้อความหรือคำขวัญเตือนใจในเรื่องความปลอดภัย หรือยกย่องชมเชย คนงานปฏิบัติงานดีถูกต้องและปลอดภัย มีเพียงร้อยละ ๒๘.๓๔ เท่านั้น ที่ตอบว่ามีการส่งเสริมในเรื่องนี้

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการบริหารงานความปลอดภัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจูงใจนี้ ยังมีจุดบกพร่องอยู่โดยไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่เป็นวิธีหนึ่งที่จะให้ความรู้ด้านความปลอดภัยแก่คนงานได้เป็นอย่างดีโดยที่คนพูดคำ แต่ฝ่ายบริหารของสภาประกอบกรต่าง ๆ ก็ยังละเลยไม่ให้ความสนใจในการบริหารงานด้านนี้ด้วย ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าสภาประกอบกรต่าง ๆ ในนิคมอุตสาหกรรมบางปูยังขาดระบบบริหารงานความปลอดภัยในค่านิยมเอง

งานซ่อมบำรุง

งานซ่อมบำรุงเป็นงานที่มีความสำคัญต่อความปลอดภัยของโรงงานเป็นอย่างมาก และเห็นได้ชัดเจน จึงทำให้สภาประกอบกรส่วนใหญ่จัดตั้งแผนกนี้ขึ้นมารับผิดชอบงานด้านซ่อมบำรุงโดยเฉพาะดังจะเห็นได้จากตารางที่ ๒๒ ปรากฏว่าร้อยละ ๘๕.๘๔ ที่ได้จัดให้มีหน่วยงานซ่อมบำรุงไว้ โดยเฉพาะ มีเพียงร้อยละ ๒๑.๐๕ เท่านั้นที่ไม่มีหน่วยงานนี้ และโดยส่วนรวมแล้วสภาประกอบกรต่าง ๆ ได้จัดให้มีแผนกงานซ่อมบำรุงไว้ ดังจะเห็นได้จากตารางที่ ๒๓ มีสภาประกอบกรร้อยละ ๑๓.๖๘ ที่จัดให้มีแผนกงานซ่อมบำรุงเอาไว้ มีเพียงร้อยละ ๒๖.๓๒ เท่านั้น ที่ไม่มีแผนกงานด้านซ่อมบำรุงเอาไว้ และลักษณะของงานซ่อมบำรุงจะเป็นไปในลักษณะที่จะซ่อมแซม เมื่อเครื่องจักรชำรุดและบำรุงรักษาเมื่อถึงกำหนดอายุเป็นส่วนใหญ่ คือมีถึงร้อยละ ๖๘.๘๒ (ตารางที่ ๒๔) ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมแล้ว จะมีบางสภาประกอบกรเท่านั้น ที่งานซ่อมบำรุงยังไม่เหมาะสมนัก เช่น จะซ่อมแซมต่อเมื่อเครื่องจักรชำรุดแต่ก็เป็นส่วนน้อย ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าสภาประกอบกรต่าง ๆ ในนิคมอุตสาหกรรมบางปูให้ความสนใจในงานซ่อมบำรุงดี หรืออีกนัยหนึ่งก็คือให้ความสนใจต่อการบริหารงานด้านนี้เอง

ความรับผิดชอบงานด้านความปลอดภัย

จากการศึกษาพบว่าสภาประกอบกรส่วนใหญ่ยังไม่มีความรับผิดชอบด้านความปลอดภัยไว้โดย

เฉพาะเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านความปลอดภัย ดังจะเห็นได้จากตารางที่ ๒๖ มีสถานประกอบการเพียงร้อยละ ๑๐.๘๖ เท่านั้นที่จัดตั้งหน่วยงานด้านความปลอดภัยไว้โดยเฉพาะ และเรียกหน่วยงานนี้ว่าคณะกรรมการบริหารความปลอดภัย (ตารางที่ ๒๕) ซึ่งประกอบไปด้วยบุคคลจากทุก ๆ ฝ่าย ตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงไปจนถึงผู้บริหารระดับต้น เช่น ประกอบไปด้วย ผู้จัดการทั่วไป, ผู้จัดการฝ่ายผลิต, ผู้จัดการฝ่ายบุคคล, ผู้จัดการฝ่ายตลาด, สัมพันธ์, ผู้ควบคุมงานหรือหัวหน้างาน เป็นต้น (ตารางที่ ๒๖) และหน่วยงานนี้จะทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยโดยเฉพาะ เช่น ตรวจสอบพื้นที่และผลการปฏิบัติงานของพนักงานให้เป็นไปตามนโยบายด้านความปลอดภัย วิเคราะห์สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุเพื่อหาทางป้องกันมิให้เกิดขึ้นอีก จัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความปลอดภัยร่วมกัน และให้ความรู้ด้านความปลอดภัยแก่พนักงานทุก ๆ แผนก (ตารางที่ ๒๖) เป็นต้น ซึ่งในหน่วยงานนี้จะมีหน่วยงานย่อยลงไปอีก เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบต่อการดำเนินงานต่าง ๆ ด้านความปลอดภัย เช่น ฝ่ายจัดซื้อจะเป็นหน่วยงานย่อยที่รับผิดชอบในเรื่องของการป้องกันอัคคีภัย เป็นต้น (ตารางที่ ๒๕) การจัดให้หน่วยงานด้านความปลอดภัยไว้โดยเฉพาะนี้ ทำให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน เพราะเป็นหน่วยงานเอกเทศที่รับผิดชอบโดยตรงงานด้านความปลอดภัยนั่นเอง แต่ปรากฏว่ายังมีสถานประกอบการอีกหลายแห่ง ที่ไม่มีหน่วยงานในความปลอดภัยนี้ (ร้อยละ ๘๙.๑๔ ตามตารางที่ ๒๖) ซึ่งสาเหตุที่ไม่จัดตั้งขึ้นเป็นเพราะคิดว่ายังไม่จำเป็นถึงขนาดที่จะต้องมีหน่วยงานในลักษณะนี้ เช่น ยังมีคนงานไม่มากนัก และเป็นกรรมกรโดยใช่เหตุที่จะตั้งหน่วยงานขึ้นมา เนื่องจากเห็นว่าทุกอย่างปลอดภัยอยู่แล้ว และบางสถานประกอบการไม่สนใจที่จะตั้งหน่วยงานลักษณะนี้เลย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๘๖.๒๔, ๒๕ และ ๑๘.๑๕ ตามลำดับ (ตารางที่ ๒๕)

ในกรณีที่ไม่มีการตั้งหน่วยงานด้านความปลอดภัยขึ้นอย่างเป็นทางการ เพื่อรับผิดชอบงานด้านความปลอดภัยโดยตรง งานด้านความปลอดภัยจะถูกฝากหรือสอดแทรกอยู่กับบุคคลต่าง ๆ ตามสายการบังคับบัญชาตั้งแต่สูงไปจนถึงระดับต้น อาจกล่าวได้ว่ารูปแบบของหน่วยงานด้านความปลอดภัยจะเป็นแบบที่เรียกว่าสายงาน (Line) ซึ่งจะเห็นได้จากตารางที่ ๒๕ และจะพบว่าบุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานด้านความปลอดภัยของสถานประกอบการต่าง ๆ ประกอบไปด้วยกรรมการผู้จัดการ ประธานหรือผู้จัดการทั่วไป ซึ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงขององค์การ ผู้จัดการโรงงานหรือผู้จัดการฝ่ายผลิตและผู้จัดการฝ่ายบุคคลซึ่งเป็นผู้บริหารระดับกลาง ผู้ควบคุมงานหรือหัวหน้างานและหัวหน้าแผนก ซึ่งเป็นผู้บริหารระดับต้นขององค์การ ลดหลั่นกันลงมาตามสายการบังคับบัญชา การจัดรูปหน่วยงานด้านความปลอดภัยในลักษณะนี้จะทำให้งานด้านความปลอดภัย ต้องแบ่ง

อยู่กับงานประจำ เป็นเหตุให้งานด้านความปลอดภัยไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควรและลดความสำคัญลง เพราะผู้บริหาร มักจะคำนึงถึงงานประจำก่อนกล่าวคือจะต้องทำงานประจำให้โดยผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นสำคัญก่อน ดังนั้นจึงพบว่าส่วนใหญ่แล้วนโยบายด้านความปลอดภัยยังไม่มีกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ถึงแม้ในตารางที่ ๓๐ จะมีสถานประกอบการถึงร้อยละ ๖๖.๕๕ ที่มีกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยไว้เป็นลายลักษณ์อักษร มีเพียงร้อยละ ๒๔.๕๒ เท่านั้นที่กำหนดไว้ การที่ไม่ได้กำหนดนโยบายไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่นนี้ ทำให้งานด้านความปลอดภัยลดความสำคัญลงและไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร เพราะผู้บังคับบัญชาไม่ทราบว่าจะต้องปฏิบัติงานอย่างไรโดยมีขอบเขตแค่ไหน ดังนั้นการจกักรูปทนายงานด้านความปลอดภัยในลักษณะเช่นนี้จึงทำให้งานด้านความปลอดภัยตกอยู่กับบุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับสายการผลิตเป็นส่วนใหญ่ ดังจะเห็นได้จากความสัมพันธ์ของตารางที่ ๒๕ และ ๓๐ ซึ่งพบว่า มีผู้บริหารระดับสูงถึงร้อยละ ๖๖.๕๖ (จากตารางที่ ๒๕ และ ๓๐ ซึ่งพบว่ามี ๕ รายจาก ๗ รายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัย) จะขอความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ด้านความปลอดภัยให้กับผู้บริหารในระดับกลาง คือผู้จัดการโรงงานหรือผู้จัดการฝ่ายผลิต ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับสายงานการผลิตโดยตรงให้เป็นผู้รับผิดชอบงานด้านความปลอดภัย โดยผู้จัดการโรงงานหรือผู้จัดการฝ่ายผลิตจะเป็นผู้กำหนดนโยบายการบริหารงานด้านความปลอดภัยขึ้น ดังปรากฏในตารางที่ ๒๕ และ ๓๐ ว่าผู้จัดการโรงงานหรือผู้จัดการฝ่ายผลิตทั้งหมด ๗ รายหรือร้อยละ ๑๐๐ จะเป็นผู้กำหนดนโยบายการบริหารงานด้านความปลอดภัย โดยผู้บริหารในระดับต้นคือผู้ควบคุมงานหรือหัวหน้างานมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายอยู่บ้าง แต่ก็น้อยมากกล่าวคือมีเพียงร้อยละ ๑๖.๖๕ เท่านั้น ที่มีส่วนร่วม (จากตารางที่ ๒๕ และ ๓๐ พบว่ามี ๓ รายจาก ๑๘ ราย ที่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัย) และพบว่าในระดับหัวหน้าแผนกไม่มีมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยด้วย สำหรับสถานประกอบการที่มีฝ่ายบุคคล ผู้จัดการฝ่ายบุคคลจะมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยด้วยเสมอถึงจะเห็นได้จากตารางที่ ๒๕ และ ๓๐ ว่า ผู้จัดการฝ่ายบุคคลทั้งหมด ๕ รายหรือร้อยละ ๑๐๐ มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัย

สำหรับผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดเอาไว้ นั้นจากการสำรวจพบว่า ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นผู้ควบคุมงานหรือหัวหน้างาน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๖๖.๒๗ มีเพียงร้อยละ ๒๖.๕๕ เท่านั้นที่ผู้จัดการโรงงานหรือผู้จัดการฝ่ายผลิตจะดำเนินการเองโดยตรง (ตารางที่ ๓๑) และจากการสำรวจพบว่าผู้บริหารระดับกลางได้รับอำนาจอย่างเต็มที่ ในการบริหารงานด้านความปลอดภัยคิดเป็นร้อยละ ๖๓.๓๓ ซึ่งจะเกี่ยวกับสิทธิในการเปลี่ยนแปลงหรือมอบหมายงาน เพื่อ

คำสั่งไว้ซึ่งความปลอดภัยของผู้ไต่บังกับบริษัทฯ และสิทธิในการกำหนดผลการปฏิบัติงานของผู้ไต่บังกับ
บริษัทฯ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้โดยถูกต้องและปลอดภัย (ตารางที่ ๓๓) สำหรับผู้
บริหารในระดับต้นคือผู้ควบคุมงานหรือหัวหน้างานที่มีส่วนรับผิดชอบในการดำเนินงานให้เป็นไปตาม
นโยบายด้านความปลอดภัยนั้น พบว่าส่วนใหญ่แล้วยังไม่ได้รับมอบอำนาจเท่าที่ควร กล่าวคือมีถึง
ร้อยละ ๖๘.๒๓ ที่ยังไม่ได้รับอำนาจเท่าที่ควร เพราะมีบางเรื่องต้องขอคำอนุมัติจากผู้บังคับบัญชา
ก่อนเสมอ ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับสิทธิในการเปลี่ยนแปลงหรือมอบหมายงาน เพื่อคำสั่งไว้ซึ่งความ
ปลอดภัยต่อผู้ไต่บังกับบริษัทฯ และสิทธิในการกำหนดผลการปฏิบัติงานของผู้ไต่บังกับบริษัทฯ เพื่อให้เป็น
ไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้โดยถูกต้องและปลอดภัย

ดังนั้นจึงอาจสรุปลักษณะความรับผิดชอบในการบริหารงานด้านความปลอดภัยของสถาน
ประกอบการต่าง ๆ ในนิคมอุตสาหกรรมบางปูได้ดังนี้

ผู้บริหารในระดับสูง คือ กรรมการผู้จัดการ ประธานหรือผู้จัดการทั่วไป จะมีส่วนเกี่ยว
ข้องโดยรับผิดชอบงานด้านความปลอดภัยด้วย แต่ส่วนใหญ่จะมอบความรับผิดชอบ ในเรื่องความ
ปลอดภัยนี้ให้กับผู้บริหารระดับกลาง ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับสายงานการผลิตโดยตรง คือผู้จัดการ
โรงงานหรือผู้จัดการฝ่ายผลิต

ผู้บริหารระดับกลาง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้จัดการโรงงานหรือผู้จัดการฝ่ายผลิต จะเป็นผู้
รับผิดชอบงานด้านความปลอดภัยโดยส่วนใหญ่ จะไม่ได้รับมอบอำนาจเท่าที่ควรจากผู้บริหารระดับ
สูงในการบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายด้านความปลอดภัยที่กำหนดไว้ และส่วนใหญ่ผู้จัดการ
โรงงานหรือผู้จัดการฝ่ายผลิตจะเป็นผู้กำหนดนโยบายขึ้นเอง

ผู้บริหารระดับต้น คือผู้ควบคุมงานหรือหัวหน้างานจะเป็นผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบในการดำเนินงาน
ให้เป็นไปตามนโยบายด้านความปลอดภัยที่กำหนดเอาไว้ แต่ส่วนใหญ่แล้วยังไม่ได้รับมอบอำนาจ
เท่าที่ควร และมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายบริหารงานด้านความปลอดภัยน้อยมาก

จากผลกล่าวมาทั้งหมดในเรื่อง ของความรับผิดชอบด้านความปลอดภัย จึงพอที่จะสรุป
สมมุติฐานในข้อที่ ๑ ที่กล่าวว่า "บุคลากรที่ทำหน้าที่ด้านความปลอดภัย ยังไม่ได้รับอำนาจเท่าที่
ควร" ได้ว่าไม่เป็นความจริงเสมอไป เนื่องจากผู้บริหารในระดับกลางส่วนใหญ่จะได้รับมอบ
อำนาจหน้าที่อย่างเต็มที่ในการบริหารงานด้านความปลอดภัย เฉพาะผู้บริหารในระดับต้นเท่านั้นที่
ยังไม่ได้รับมอบอำนาจเท่าที่ควร ดังนั้นจึงขอปฏิเสธสมมุติฐานข้อนี้

สำหรับสมมุติฐานข้อที่ ๒ ที่กล่าวว่า "อุตสาหกรรมต่าง ๆ ในนิคมอุตสาหกรรมบางปู

ยังขาดระบบบริหารงานความปลอดภัย" นั้นจากที่กล่าวสรุปมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าสภาประกอบ การต่าง ๆ ยังขาดการบริหารงานที่ดีในด้านต่าง ๆ อยู่ซึ่งกล่าวโดยละเอียดแล้วในข้างต้น ดังนั้น ในที่นี้จึงขอกล่าวโดยสังเขปดังนี้

ในด้านการฝึกอบรม สภาประกอบการศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดหลักการฝึกอบรมที่ดี เช่นขาด ขั้นตอนในการฝึกอบรมที่รัดกุม ทำให้การฝึกอบรมไม่เกิดผลดีเท่าที่ควร และสภาประกอบการศึกษา ในกลุ่มที่ ๒ ยังขาดการฝึกอบรมให้แก่คนงานในอัตราที่สูงมาก

ในด้านการป้องกันอุบัติเหตุ สภาประกอบการศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่มี การตรวจร่างกายให้แก่ คนงานหลังเข้าทำงานแล้ว ไม่มีการลงโทษคนงานผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบความปลอดภัยที่นอกเหนือไป จากการเตือนควาจาจา ซากการวิเคราะห์สาเหตุของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น ไม่มีการตรวจสอบ เครื่องมือและอุปกรณ์ทุกครั้งก่อนปฏิบัติงาน ไม่เคยจัดทำสถิติหรือจรรยาบรรณเกี่ยวกับอุบัติเหตุ และ ไม่มีการจัดทำหนังสือคู่มือกฎข้อบังคับว่าด้วยความปลอดภัย ทั้งยังจัดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลไว้ไม่เพียงพออีกด้วย

ในด้านการรู้จัก สภาประกอบการศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดการส่งเสริมงานด้านความปลอดภัย เช่นไม่จัดคำนิยามบอร์ดข่าวสารด้านความปลอดภัย ไปสเตอร์หรือนิตยสารต่าง ๆ ด้านความปลอดภัย

ในด้านการรับผิดชอบด้านความปลอดภัย สภาประกอบการศึกษาต่าง ๆ ส่วนใหญ่ไม่จัด ให้มีหน่วยงานด้านความปลอดภัยไว้โดยเฉพาะ เพื่อรับผิดชอบงานในตำแหน่งและมีที่ตั้งบุคลากร คนใดคนหนึ่งให้รับผิดชอบงานในตำแหน่งนี้โดยเฉพาะ

ดังนั้นจึงขอเรียกร้องให้ท่านหรือขอเรียกร้องว่า "อุตสาหกรรมต่าง ๆ ใน นิคมอุตสาหกรรมบางปูยังขาดระบบบริหารงานด้านความปลอดภัย"

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย